

Lausunto

9.2.2022

 VN/1984/2019
 VN/1984/2019-VM-121

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 19.1.2022, VN/1984/2019-OM-106

Valtiovarainministeriön lausunto seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa VNOS 31 § mukaisesti seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyen.

Valtioneuvoston ohjesäännön 31 § 2 momentin mukaisesti ministeriön on hankittava valtiovarainministeriön lausunto silloin, kun on tarvetta saattaa raha-asiainvaliokunnan käsiteltäväksi talousarviokäsittelystä erillisenä määrärahan talousarvioesitykseen ottamista tai talousarviossa olevan määrärahan käyttöperusteiden muuttamista koskeva asia.

Oikeusministeriö on tuomassa raha-asiainvaliokunnan käsittelyyn hallituksen esitystä seksuaalirikoksia koskevaksi lainsäädännöksi, jonka rahoituksesta ei ole päätöksiä. Esitys vaatii pysyvän määrärahalisäyksen eikä sitä voida kattaa oikeusministeriön ja sisäministeriön määrärahakohdennuksin eikä nykyisten momenttitasojen puitteissa. Raha-asiainvaliokunnan käsittelyssä haetaan puolta seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen toteuttamiseksi ja sitoumusta täytäntöönpanon rahoittamisesta valtiontalouden kehyspäätökseen 2023-2026 otettavalla lisämäärärahalla.

Hallituksen esitys pohjautuu pääministeri Marinin hallitusohjelman linjauksiin. Lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023. Oikeusministeriö joutuu poikkeamaan normaaleista kehys- ja talousarvioprosesseista poikkeuksellisen kiireen, eduskunnan antaman kiirehtivän ponnin, Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden sekä esityksen luonteen vuoksi eduskuntatyölle jätettävän kohtuullisen käsittelyajan huomioimiseksi.

Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen lähtökohtina ovat koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus. Rikoslain raiskausmääritelmä muutetaan suostumuksen puutteeseen perustuvaksi. Myös törkeimpien väkivalta- ja seksuaalirikosten rangaistavuutta arvioidaan niin, että rangaistukset ovat oikealla tasolla suhteessa teon vahingollisuuteen sekä muista rikoksista langetettaviin rangaistuksiin. Erityisesti lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten vähimmäisrangaistuksia korotetaan. Uudistus laajentaisi rangaistavuuden alaa ja ankaroittaisi rangaistusasteikkoja. Uudistuksen myötä poliisin tutkittaviksi sekä syyttäjän ja tuomioistuimen käsiteltäviksi tulevien rikosasioiden sekä vankiluvun vuosittaisen määrän arvioidaan kasvavan.

Taloudelliset vaikutukset

Lakiesityksen vuosittaiset pysyvät menot ovat 6,027 milj. euroa oikeusministeriön pääluokassa ja sisäministeriön pääluokassa 0,854 milj. euroa. Vuodelle 2023 menot oikeusministeriön pääluokassa ovat 1,874 milj. euroa, koska vankeusrangaistusten täytäntöönpano ei ole täysimääräistä lainsäädännön voimaantulovuonna.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Esityksen täytäntöönpanoon tarvittavista määrärahoista ei ole kehyspääöstä ja esityksen antaminen vaatii etukäteisen sitoumuksen lisämäärärahojen osoittamiseen kevään kehyspääöksessä 2023-2026.

Suurin 4,153 milj. euron vuosittainen määrärahatarve on Rikosseuraamuslaitoksella ja aiheutuu vankiluvun kasvusta. Käräjäoikeuksille ja hovioikeuksille tulevien uusien asioiden määrä kasvaessa pysyvä lisämäärärahatarve on 348 000 euroa. Asianomistajilla ja vastaajilla on oikeus saada julkisin varoin kustannettua oikeusapua seksuaalirikosasioissa. Tästä aiheutuisi Oikeusaputoimistoille 225 000 euron lisämäärärahatarve. Yksityisten avustajien työ määrä lisääntyisi 300 asialla ja lisämäärärahatarve on 415 000 euroa. Syyttäjälaitoksen pysyvä lisämäärärahatarve on 886 000 euroa.

Esityksen arvioidaan lisäävän poliisin suorittamaa esitutkintaa koskevan työn määrää. Tästä aiheutuisi sisäministeriön hallinnonalalla 854 000 euron lisäkustannukset.

Valtiovarainministeriön kannanotto

Esityksellä on olemassa hallituksen tuki. Eduskunta on maaliskuussa 2019 antamissaan lausumissa edellyttänyt, että hallitus uudistaa rikoslain 20 luvun säännökset koskien lapsiin kohdistuvia hyväksikäyttö- ja raiskausrikoksia. Lisäksi eduskunta on edellyttänyt, että hallituksen tulee käynnistää rikoslain 20 luvun kokonaisuudistus, jossa muun muassa tulee arvioida suostumuksen aseman vahvistamista raiskausrikosten ja muiden seksuaalirikosten määrittelyssä.

Valtiovarainministeriö pitää ehdotettua seksuaalirikoslainsäädännön uudistamista kannatettavana. Valtiovarainministeriö puoltaa seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen toteuttamista ja sitoumuksen antamista täytäntöönpanon rahoittamisesta valtiontalouden kehikseen otettavalla lisämäärärahalla.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Annika Klimenko

Neuvotteleva virkamies

Niina Huotari

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

OM HOO Hallinto- ja ohjausosasto, Niina Puolusmäki
VM Valtiovarainministeriö, Juha Majanen

VN/1984/2019-VM-121

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: